

Det tværfaglige samarbejde om børns sprog og 3-års sprogvurdering

BILAG 2

Spørgeskemaundersøgelsens resultater

**Lena Basse
Hans Månsson
Dorthe Bleses
Rune N. Jørgensen**

**Nationalt Videncenter for Læsning
2009**

Indhold

Undersøgelsens resultater	3
Baggrund for resultatanalysen.....	3
Del 1: Baggrundsdata for besvarelsene.....	4
Tilbydes alle 3-årige sprogvurdering	4
Institutionernes normering	4
Respondenternes efteruddannelse på sprogområdet:	6
Del 2: Facilitering af sprogarbejdet.....	7
Efter- og videreuddannelsesniveaet i institutionerne:	7
Intern opkvalificering.....	9
Behov for opkvalificering:.....	10
Ressourcer til sprogvurdering:	12
Retningslinjer for opfølgende indsats:	13
Netværk om sprog.....	14
Sprogkonsulenter i kommunen	17
Del 3: Ansvars- og opgavefordeling i det opfølgende arbejde.....	19
Opfølgende sprogvurdering	19
Vurdering af talepædagogisk bistand for det enkelte barn (særlig indsats)	20
Talepædagogisk bistand til børn der falder under fokuseret indsats.....	21
Ansvar for det opfølgende sprogarbejde	22
Ansvar for børn under § 4A.....	23
Brugen af materialer til beskrivelse af den opfølgende indsats	24
Tilfredshed med materialerne:	25
Evaluering af det opfølgende sprogarbejde	27
Del 4: Samarbejdet mellem pædagoger og talepædagoger.	29
Hvordan indgår talepædagogen i institutionens arbejde på sprogområdet	29
Pædagogers vurdering af samarbejdet med talepædagoger	30
Del 5: Samarbejdet med forældrene	37
Procedure for inddragelse af forældre.....	37
Forældresamarbejdet som samarbejdsfelt mellem pædagoger og talepædagoger	37

Forældresamarbejdet.....	38
Pædagogernes vurdering af samarbejdet med forældrene:	40
Erfaringer med og idéer til at inddrage forældre.....	42
Tid til forældresamarbejdet:.....	42
Vejledning af forældre:	43

Undersøgelsens resultater

Baggrund for resultatanalysen

Spørgeskemaet er sendt til 1086 institutioner de 30 kommuner (BILAG 1). Undersøgelsen har svarprocenten på 61,9 %.

Ikke alle besvarelser er dog fuldstændige, derfor vil man i tabellerne se forskellige antal *sva*r i alt.

I analyserne tages der som hovedregel udgangspunkt i **antal besvarelser i det enkelte spørgsmål**. Procenttallet angiver altså normalt procent af svarene i et specifikt spørgsmål. Enkelte tabeller er dog omregnet således, at procent angives i forhold til det samlede antal besvarelser (dvs. 673 besvarelser). Dette er markeret undervejs i rapporten og skyldes, at enkelte spørgsmål er konstrueret sådan, at procent inden for det enkelte spørgsmål ikke kendes.

Det har i flere spørgsmål været muligt at afgive **flere svar**. Derfor kan svarprocenten være mere end 100 %, se eksempelvis tabel 9.

I nogle tabeller giver flere svarmuligheder sig udslag i, at antal besvarelser stiger, eksempelvis tabel 16, hvor der er 717 besvarelser, hvilket altså er flere svar end der er respondenter.

I enkelte spørgsmål har det været muligt at uddybe sit svar med skriftlige kommentarer. Dette fremgår undervejs.

En analyse af besvarelser viser følgende:

Antallet af svar falder samlet set fra 673 i første spørgsmål til 618 i sidste spørgsmål (tabel 54). Undervejs sker der flere fald i antallet af besvarelser. Ikke alle kan forklares. Men nogle steder ser det ud som om, at et *ved ikke* resulterer i ikke besvaret. Det kan eksempelvis være tilfældet i tabel 28.

Svarprocenten falder drastisk tabel 6-8. Dette vurderes at bero på, at disse spørgsmål indgår i et spørgsmålsbatteri i det udsendte skema. Tilsyneladende har en stor del af respondenterne ikke vurderet, at de skulle besvare alle dele af spørgsmålsbatteriet. Svarprocenten stiger igen i det efterfølgende spørgsmål (tabel 9).

I tabel 21 ses ligeledes et drastisk fald i antal besvarelser. Her er det kun institutioner, hvor man i kommunen har en sprogkonsulent ansat, der skulle besvare spørgsmålet.

Del 1: Baggrundsdata for besvarelsene

Tilbydes alle 3-årige sprogvurdering

Der er her blevet spurgt om, hvorvidt institutionen tilbyder alle 3-årige en sprogvurdering.

TABEL 1:

Tilbydes alle 3-årige sprogvurdering?

	Respondenter	Procent
Ja	650	96,6%
Nej	23	3,4%
I alt	673	100,0%

Af de 673 besvarede skemaer i dette spørgsmål oplyser 96,6 %, at alle 3-årige tilbydes sprogvurdering.

De 3,4 % procent af institutionerne, der ikke tilbyder alle 3-årige sprogvurderinger angiver forskellige årsager i kommentarfeltet. Den årsag der nævnes flest gange (11 respondenter) er, at institutionen ikke tilbyder tosprogede den almene 3-årige sprogvurdering.

Institutionernes normering

Respondenterne er blevet spurgt om, hvor mange børn institutionen er normeret til. Institutionernes fordeling på størrelse kan ses herunder.

TABEL 2:

Normering: Antal børn 3-6 år

	Respondenter	Procent
Ingen	6	0,9%
1-24	52	7,7%
25-36	100	14,9%
37-60	356	53,1%
60-90	142	21,2%
Mere end 90	17	2,5%
I alt	671	100,0%

Det ses i tabel 2, at blandt de institutioner der indgår i undersøgelsen er der flest børnehaver med 37-60 børn (53,1%).¹

¹ At 6 respondenter svarer *ingen* formodes at skyldes slåfejl eller, at respondenteren ikke er tilknyttet en bestemt institution og utilsigtet har besvaret spørgeskemaet.

Det kan desuden oplyses, at 49,9 % af institutionerne er ikke normeret til vuggestuebørn (tabel udeladt). Det betyder, at resten af institutionerne også har børn under 3 år. Enten fordi institutionen er integreret eller fordi børnene rykker fra vuggestue til børnehave før 3 år. Det er ikke undersøgt, om vuggestuen evt. varetager sprogvurdering, idet undersøgelsen var rettet til børnehaver. Kun en enkel institution oplyser i kommentarfeltet, at børnene sprogvurderes før de kommer i børnehaven. Det kan således tyde på, at den mest udbredte praksis blandt de deltagende kommuner er, at sprogvurdering foretages i børnehaven.

Respondenternes baggrund

I dette spørgsmål blev der spurgt om, hvilken funktion respondenterne har i institutionen i forhold til sprogvurdering.

	Respondenter	Procent
Sprogansvarlig	342	50,9%
Del af et team med ansvar for sprogvurdering	245	36,5%
Pædagog	55	8,2%
Leder	136	20,2%
Andet	34	5,1%
I alt	672	100,0%

Tabel 3 viser, at godt halvdelen (50,9 %) af respondenterne oplyser, at de fungerer som sprogansvarlig i institutionen.

36,5 % oplyser, at de indgår i et team med ansvar for sprogvurdering og 24 % oplyser, at de er leder af institutionen. Kun 8,2 % svarer, at de er pædagoger – uden noget specifikt ansvar.

I kommentarerne til *andet* registreres flere souschefer og daglige ledere/afdelingsledere. Desuden registreres sprogvejledere/personer, der oplærer kollegaer, og som kunne regnes under sprogansvarlig. Desuden oplyser enkelte, at de er talepædagoger.

Respondenternes efteruddannelse på sprogområdet:

Respondenterne er blevet spurgt om, hvorvidt de har deltaget i efteruddannelsesaktiviteter på sprogområdet og kunne her afgive flere svar.

TABEL 4:

Respondentens efteruddannelse på sprogområdet

	Respondenter	Procent
Har ikke deltaget i kurser eller efteruddannelse på sprogområdet	132	19,6%
Har deltaget på kortere kurser (1-3 dage)	433	64,3%
Har deltaget på ugekurser	48	7,1%
Har deltaget på længerevarende kurser (dvs. mere end 2 uger, som ikke er meritgivende)	33	4,9%
Har taget - eller er i gang med - videreuddannelse inden for sprogområdet (videreuddannelse er her meritgivende uddannelse som for eksempel diplom/sprogvejleder).	47	7,0%
Andet (kan skrives i feltet)	71	10,5%
I alt	673	100,0%

Tabel 4 viser, at et flertal (64,3 %) af respondenterne har deltaget i efteruddannelse svarende til 1-3 dages kurser. 12 % (7,1 % + 4,9 %) svarer, at de har efteruddannelse, der enten er ugekurser eller længerevarende (mere end 2 uger – ikke meritgivende). Samtidig er 19,6 % af respondenterne uden efteruddannelse/kurser på sprogområdet. 7,0 % svarer, at de har taget, eller er i gang med, en meritgivende efteruddannelse på sprogområdet.

I forbindelse med svarmuligheden *andet* (10,5 %) har 75 respondenter skrevet kommentarer. En del kommentarer viser, at respondenterne har deltaget i en form for efteruddannelse. Disse varierer fra timers introduktion til PD-moduler på sprogområdet. Flertallet angiver dog forskellige former for efteruddannelse. Svarkategorien *andet* nuancerer derfor billedet i Tabel 4, sådan at der antageligvis er lidt flere der har deltaget i efteruddannelsen end tabellen viser.

Del 2: Facilitering af sprogarbejdet

Efter- og videreuddannelsesniveaueet i institutionerne:

I spørgeskemaet blev der også stillet spørgsmål til efteruddannelsesniveaueet for det pædagogiske personale i institutionen som helhed. I Tabel 5 ses institutionernes fordeling i forhold til spørgsmålet om det pædagogiske personales deltagelse i 1-3 dages kurser. Tabel 6 viser efteruddannelsesniveaueet i forhold til 1-2 ugers kurser. Tabel 7 viser andelen af pædagoger, der har deltaget i længerevarende kurser, mens tabel 8 viser fordelingen i forhold til meritgivende efteruddannelse.

TABEL 5:

Andel af pædagoger der har deltaget i 1-3 dages kurser

	Respondenter	Procent
Næsten alle har deltaget i	105	13,3%
Mere end halvdelen har deltaget i	20	2,5 %
Ca. halvdelen har deltaget i	70	9,6%
Mindre end halvdelen har deltaget i	324	52,3%
Der er ingen, der har deltaget i	146	22,3%
I alt	665	100,0%

TABEL 6:

Andel af pædagoger der deltaget i 1-2 ugers kurser

	Respondenter	Procent
Næsten alle har deltaget i	6	1,8%
Mere end halvdelen har deltaget i	2	0,6%
Ca. halvdelen har deltaget i	6	1,8%
Mindre end halvdelen har deltaget i	67	19,6%
Der er ingen, der har deltaget i	261	76,3%
I alt	342	100,0%

Tabel 7:

Andel af pædagoger der har deltaget i længerevarende kurser (mere en to uger)

	Respondenter	Procent
Næsten alle har deltaget i	3	0,9%
Mere end halvdelen har deltaget i	1	0,3%
Ca. halvdelen har deltaget i	1	0,3%
Mindre end halvdelen har deltaget i	52	15,5%
Der er ingen, der har deltaget i	279	83,0%
I alt	332	100,0%

TABEL 8:

Andel af pædagoger der har taget meritgivende uddannelse (for eksempel sprogvejleder/diplomkurser)

	Respondenter	Procent
Næsten alle har deltaget i	1	0,3%
Mere end halvdelen har deltaget i	0	0,0%
Ca. halvdelen har deltaget i	3	0,9%
Mindre end halvdelen har deltaget i	47	14,2%
Der er ingen der har deltaget i	281	84,6%
I alt	332	100,0%

Samlet viser Tabel 5-8:

I flertallet af de besvarende institutioner (52,3 %) har en eller flere (i spørgeskemaet formuleret som: mindre en halvdelen) af pædagogerne deltaget i 1-3 dages kurser.

I 19,6 % af de besvarende institutioner har en eller flere deltaget i 1-2 ugers kurser.

I 15,5 % af besvarelsene oplyses det, at institutionen har en eller flere pædagoger med længerevarende efteruddannelse ansat.

I forhold til meritgivende uddannelse viser undersøgelsen, at 14,2 % af de besvarende institutioner har en eller flere pædagoger ansat, der har meritgivende uddannelse på sprogområdet.

Det skal bemærkes, at svarprocenten er lav i Tabel 6-8. Det tilskrives, at spørgsmålene i spørgeskemaet indgik i et samlet batteri, hvor en del respondenter tilsyneladende ikke har troet, at alle spørgsmål skulle besvares. Der er derfor en statistisk usikkerhed i tabel 5-8.

Ser man på tværs af tabel 5-8 ses følgende statistik for efteruddannelse af institutionens personale som helhed:

- 22,3 % svarer, at ingen har deltaget i 1-3 dages kurser på sprogområdet. (Tabel 5)
- 76,3 % svarer, at ingen har deltaget i 1-2 ugers kurser på sprogområdet. (Tabel 6)
- 83,0 % svarer, at ingen har deltaget i længerevarende kurser (mere end 2 uger) (Tabel 7)
- 84,6 % svarer, at ingen har deltaget i meritgivende efteruddannelse (Tabel 8).

Hermed er 1-3 dages kurser langt den hyppigste grad af efteruddannelse af institutionernes pædagoger på sprogområdet.

Det skal bemærkes ovenstående analyse på tværs af tabellerne kun giver nogle indikationer af uddannelsesniveaet. Bag tallene kan formodes at gemme sig en spredning mellem institutionerne. Således er det muligt, at en institution eksempelvis ikke har haft nogle pædagoger på 1-3 dages kurser, men har haft pædagoger på meritgivende uddannelse.

Intern opkvalificering

I spørgeskemaet blev der spurgt, om hvorvidt man i respondentens institution selv organiserer opkvalificering på sprogområdet.

TABEL 9:

Intern opkvalificering: Har institutionen selv arbejdet med opkvalificering på sprogområdet siden den 3-årige sprogvurdering blev vedtaget med Dagtilbudsloven i 2007?

	Respondenter	Procent
Ja, interne kurser	80	12,3%
Ja, sprogansvarlig opkvalificerer kolleger	227	34,9%
Ja, vi har sat særligt fokus på sprogområdet	262	40,2%
Nej, vi har ikke haft særlig fokus på opkvalificering	157	24,1%
Nej, vi havde også før fokus på sprogområdet og var godt rustede	142	21,8%
Andet (skriv hvad)	70	10,8%
I alt	651	

Tabel 9 viser, at der i 12,3 % af institutionerne arbejdes med opkvalificering gennem interne kurser. I 34,9 % af institutionerne har sprogansvarlig en funktion i forhold til at opkvalificere kolleger. Dette kan sammenlignes med, at 50,9 % af respondenterne er sprogansvarlige. 40,2 % svarer, at man i institutionen opkvalificerer sig internt ved at arbejde med sprog som et særligt fokusområde – i form af temaer, læreplansarbejde mm.

24,1 % svarer, at de ikke har haft særligt fokus på opkvalificering. 21,8 % af institutionerne svarer, at de allerede før indføring af 3-årig sprogvurdering *var godt rustede* til at varetage sprogvurderinger og det opfølgende sprogarbejde.

Imidlertid er efter- og videreuddannelsesniveaut ikke alene udtryk for hvilket opkvalificeringsbehov, der eksisterer i institutionerne. I det følgende belyses, hvordan respondenterne selv vurderer behovet for opkvalificering.

Behov for opkvalificering:

Respondenterne er blevet spurgt om, hvorvidt de oplever et behov for yderligere opkvalificering på en række områder (sprogvurdering, børns sproglige udvikling, børn med sprogproblemer, forældresamarbejdet om børns sprog, tosprogede børn, talepædagogens arbejde).

TABEL 10:

Er der behov for opkvalificering
(Her kunne afgives flere svar)

	Respondenter	Procent
Nej	196	30,0%
Ja, i forhold til Sprogvurdering	123	18,8%
Ja, i forhold til Sproglig udvikling	218	33,4%
Ja, i forhold til Sprogproblemer	309	47,3%
Ja, i forhold til Sprogstimulering	269	41,2%
Ja, i forhold til Forældresamarbejdet	135	20,7%
Ja, i forhold til Tosprogede børn	175	26,8%
Ja, i forhold til Talepædagogens arbejde	86	13,2%
Andet	40	6,1%
I alt	653	

I tabel 10 fremgår det, at 30 % ikke ser et behov for opkvalificering. De resterende 70 % mener derimod, at der er behov for opkvalificering på sprogområdet.

18,8 % vurderer, at der er behov for opkvalificering i forhold til sprogvurderingerne. Dette tages som udtryk for, at respondenterne langt overvejende mener at være kvalificerede til at udføre sprogvurderinger. Samtidig peger en femtedel dog på, at de har behov for opkvalificering i sprogvurderinger.

Respondenterne peger især på opkvalificeringsbehov i forhold til:

- Sprogproblemer (47,3 %)
- Sprogstimulering (anvendt bredt om opfølgende sprogarbejde) (41,2 %)

Mere en en fjerdedel af respondenterne peger på opkvalificeringsbehov i relation til:

- Sproglig udvikling (33,4 %)
- Tosprogede børn (26,8 %)

En femtedel peger på opkvalificeringsbehov i forhold til forældresamarbejdet.

Et interessant fænomen kan iagttages ved en krydstabulering mellem respondentens efteruddannelse og vurdering af behov for opkvalificering i institutionen. I Tabel 11 ses det, at meritgivende efteruddannelse korrelerer med, at respondenter i højere grad vurderer, at der er opkvalificeringsbehov på en række områder.

TABEL 11 Krydstabulering: Behov for opkvalificering med respondentens efteruddannelse.	Har ikke deltaget i kurser eller efterudd	Har kortere kurser (1-3 dage)	Har deltaget på ugekurs er (1-2 uger)	Længere kurser (mere end 2 uger)	Videreuddannelse inden for sprogområdet (merit)	Andet	Resp. samlet
Nej	31,5%	31,4%	24,4%	32,3%	15,9%	26,1%	30,0%
Ja, Sprogvurdering	21,3%	17,7%	26,7%	19,4%	15,9%	17,4%	18,8%
Ja, Sproglig udvikling	33,9%	32,8%	40,0%	29,0%	50,0%	34,8%	33,4%
Ja, Sprogproblemer	44,1%	48,8%	48,9%	45,2%	63,6%	49,3%	47,3%
Ja, Sprogstimulering	37,8%	41,3%	42,2%	41,9%	47,7%	39,1%	41,2%
Ja, forældresamarbejdet	25,2%	17,9%	28,9%	19,4%	29,5%	21,7%	20,7%
Ja, tosprogede børn	18,9%	27,4%	35,6%	32,3%	31,8%	31,9%	26,8%
Ja, talepædagogens arbejde	14,2%	12,3%	17,8%	12,9%	13,6%	17,4%	13,2%
Andet	9,4%	4,0%	8,9%	3,2%	4,5%	18,8%	6,1%
I alt	127	424	45	31	44	69	653

I tabel 11 ses det, at pædagoger med meritgivende efteruddannelse oplever et højere opkvalificeringsbehov end de øvrige respondenter. Mens 30 % af de samlede respondenter svarer *nej* til behov for opkvalificering, svarer kun 15,9 % af respondenterne med meritgivende uddannelse *nej* til behov for opkvalificering. Tendensen viser sig også ved, at respondenter med

meritgivende uddannelse i højere grad en gennemsnittet vurderer at der behov for opkvalificering på følgende områder: Sproglig udvikling, sprogproblemer, sprogstimulering samt tosprogede børn. Tendensen gælder især de to områder: Sprogproblemer og sproglig udvikling.

Ressourcer til sprogvurdering:

Respondenterne er blevet spurgt om, hvorvidt kommunen har tilført ekstra midler til sprogvurderinger efter implementeringen af 3-års sprogvurdering. Her kunne afgives flere svar For eksempel at der både er tildelt ekstra midler permanent og til at igangsætte sprogvurderinger.

TABEL 12:

Har kommunen tilført ekstra ressourcer til sprogvurdering

	Respondenter	Procent
Ja, midlertidig – til at igangsætte	159	24,4%
Ja, permanent	219	33,6%
Nej, der ikke ekstra	273	41,9%
Nej, tid til sprogvurdering går til talepæd.	19	2,9%
Ved ikke	42	6,5%
I alt	651	100,0%

I tabel 12 ses at 33,6 % svarer, at der permanent er tildelt ekstra midler mens 24,4 % svarer, at der midlertidigt er tilført ekstra midler. 41,9 % af respondenterne svarer, at der ikke er tilført ekstra midler til sprogvurderinger. 2,9 % af institutionerne oplyser, at talepædagogen har fået tildelt ekstra ressourcer til at sprogvurdere.

Tilsvarende er respondenterne blevet spurgt om, hvorvidt kommunen har tilført ekstra ressourcer til det opfølgende sprogarbejde efter implementeringen af 3-års sprogvurdering.

TABEL 13:

Har kommunen tilført ekstra ressourcer til opfølgende sprogarbejde

	Respondenter	Procent
Ja, midlertidigt	64	9,9%
Ja, permanent	98	15,1%
Ja, talepædagog har mere tid end før	5	0,8%
Nej	423	65,2%
Ved Ikke	79	12,2%
I alt	649	100,0%

Af tabel 13 fremgår det at 15,1 % svarer, at der permanent er tilført ekstra ressourcer til det opfølgende sprogarbejde og 9,9 % svarer, at der midlertidigt er tilført ekstra ressourcer til det opfølgende sprogarbejde. Andelen af institutioner, der oplyser, at de ikke har fået tildelt ekstra midler til det opfølgende sprogarbejde er på 65,2 %.

I 0,8 % af institutionerne er der ekstra ressourcer i form af mere tid til talepædagogen. Det kan bemærkes, at 12,2 % oplyser, at de ikke ved om der er afsat ekstra ressourcer.

Undersøgelsen viser ikke noget om størrelsen af ressourcefordelingerne på sprogområdet. Det er alene registreret, om der efter implementeringen af 3-års sprogvurdering er tilført ekstra ressourcer til henholdsvis sprogvurdering og det opfølgende sprogarbejde.

I forskellige analyser af ressourcernes sammenhæng med andre spørgsmål i undersøgelsen viser det sig, at ressourcer ikke har entydig udslagsgivende effekt. Spørgsmålet om ressourcer er givetvis for komplekst til at kunne belyses ud fra spørgsmålene i denne undersøgelse.

Retningslinjer for opfølgende indsats:

Respondenterne er blevet spurgt om kommunernes retningslinjer for, hvor længe et barn skal tilbydes indsats. Her var flere svar muligt.

TABEL 14:

Har kommunen beskrevet retningslinjer for hvor længe et barn skal tilbydes opfølgende indsats

	Respondenter	Procent
Nej	324	50,3%
Ja, for børn under fokuseret indsats	72	11,2%
Ja, for børn under særlig indsats	85	13,2%
Ved ikke	223	34,6%
I alt	644	

Tabel 14 viser at 50,3 % svarer, at kommunen ikke har beskrevet retningslinjer for, hvor længe der skal tilbydes indsats. 11,2 % oplyser, at kommunen har defineret retningslinjer for hvor længe den opfølgende indsats skal tilbydes, når det gælder børn der falder under fokuseret indsats. For børn der falder under særlig indsats er det 13,2 %. Det kan konstateres, at der er en høj frekvens, hvor kommunen enten ikke har defineret retningslinjer for længden af indsatsen, eller hvor respondenterne svarer *ved ikke* (samlet 84,4%).

Respondenterne er tilsvarende blevet spurgt om, hvorvidt kommunen har defineret retningslinjer for inddragelse af talepædagog.

TABEL 15:

Har kommunen beskrevet retningslinjer for hvornår talepædagogen skal inddrages i det opfølgende sprogarbejde

	Respondenter	Procent
Ja, for fokuseret indsats.	158	24,5%
Nej, ikke for fokuseret indsats	79	12,3%
Ja, for særlig indsats	331	51,4%
Nej, ikke for særlig indsats	69	10,7%
Ved ikke	172	26,7%
I alt	644	

I tabel 15 ser man, at 24,5 % svarer, at der for børn der falder under fokuseret indsats er defineret retningslinjer for hvornår talepædagogen inddrages.

Frekvensen er højere for børn, der falder under særlig indsats, hvor 51,9 % svarer, at kommunen har defineret retningslinjer for, hvornår talepædagogen skal inddrages.

Det skal bemærkes, at ganske mange svarer *ved ikke* på de to spørgsmål.

Netværk om sprog

Der er i spørgeskemaet spurgt om, hvorvidt kommunen har etableret netværk for pædagoger og talepædagoger og hvorvidt institutionen deltager i netværk . Endelig er der spurgt til respondentens vurdering af udbyttet af netværket. I tabel 16 ses besvarelserne for spørgsmålet om, hvorvidt der er etableret sprognetværk mellem pædagoger .

TABEL 16:

Har kommunen etableret netværksstrukturer hvor pædagoger kan udveksle idéer og erfaringer

	Respondenter	Procent
Ja, kommunen har etableret netværk.	219	33,7%
Nej, der er ikke etableret netværk	323	49,8%
Nej, men pædagoger/institutionerne har selv etableret netværk	54	8,3%
Ved ikke	53	8,2%
I alt	649	100,0%

33,7 % af respondenterne svarer, at kommunen har etableret netværk, mens 8,3% svarer, at pædagoger/institutioner selv har oprettet netværk. 49,8 % svarer, at der ikke er oprettet netværk for pædagoger, mens 8,3 % svarer ved ikke.

TABEL 17:

Indgår institutionen i netværk om sprogvurdering/opfølgning

	Respondenter	Procent
Ja, vi indgår i netværk med andre pædagoger og har gode erfaringer med dette arbejde	171	26,3%
Ja, vi indgår i netværk med andre pædagoger, men har ikke fået så meget ud af samarbejdet	55	8,5%
Ja, vi indgår i netværk med andre pædagoger, men oplever at vi bruger for meget tid på netværk.	9	1,4%
Nej, vi indgår ikke i netværk.	414	63,8%
I alt	649	100,0%

I Tabel 17 ses det, at 26,3 % af institutionerne indgår i et netværk med andre pædagoger, og at de har gode erfaringer med dette. 63,8 % svarer, at institutionen ikke indgår i netværk med andre pædagoger.

8,5 % oplyser, at de indgår i netværk med andre pædagoger men ikke vurderer, at netværket giver så stort udbytte. 1,4 % svarer, at de oplever at bruge for meget tid på netværk.

Et klart flertal af de institutioner der indgår i netværk udtrykker altså tilfredshed med at deltage i et netværk.

I Tabel 18 ses procentfordelingen i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt kommunen har etableret netværk mellem pædagoger og talepædagoger.

TABEL 18:

Har kommunen etableret netværksstrukturer, hvor pædagoger og talepædagoger kan udveksle viden og erfaringer

	Respondenter	Procent
Ja	174	26,9%
Nej	313	48,4%
Nej, men pædagoger og talepædagoger mødes selv i netværk	76	11,7%
Ved ikke	84	13,0%
I alt	647	100,0%

26,9 % oplyser, at kommunerne har etableret netværk mellem pædagoger og talepædagoger, mens institutionerne for 11,2 % vedkommende selv har etableret netværk med talepædagoger. 48,4 % oplyser, at kommunen ikke har etableret netværk mellem pædagoger og talepædagoger.

I det følgende spørgsmål er respondenterne blevet spurgt om, hvorvidt de indgår i netværk med talepædagoger, og hvordan de vurderer erfaringer fra dette netværk.

TABEL 19:

Indgår institutionen i netværk, hvor der også deltager talepædagoger

	Respondenter	Procent
Ja, vi indgår i netværk med talepædagoger og har gode erfaringer med dette arbejde	263	40,7%
Ja, vi indgår i netværk med talepædagoger men har ikke fået så meget ud af dette arbejde	39	6,0%
Ja, vi indgår i netværk med talepædagoger men oplever, at vi bruger for meget tid på dette arbejde.	11	1,7%
Nej, vi indgår ikke i netværk med talepædagoger.	333	51,5%
I alt	646	100,0%

Også for netværk med talepædagoger viser undersøgelsen langt overvejende tilfredshed med netværket.

42,1 % indgår i netværk med talepædagoger og oplyser, at de har gode erfaringer med netværket.

6,0 % oplyser, at de indgår i netværk med talepædagoger, men ikke får så meget ud af samarbejdet.

Kun 1,7 % indgår i netværk og vurderer, at de bruger for meget tid på dette. 51, 1 % oplyser, at de ikke indgår i netværk med talepædagoger.

Ved en krydstabulering mellem Tabel 17 og Tabel 19 er det fundet, at et lille flertal på ca. 59 % indgår i et netværk om sprog.

Krydstabuleringen viser samtidig, at 264 institutioner hverken deltager i netværk mellem pædagoger eller netværk mellem pædagoger og talepædagoger. Det svarer til, at ca. 41 % af institutionerne (ud af 646) ikke indgår i en form for netværk om sprog

Sprogkonsulenter i kommunen

Der blev i spørgeskemaet spurgt om, hvorvidt kommunen har ansat en særlig sprogkonsulent eller tilsvarende (eksempelvis en pædagogisk konsulent på sprogområdet).

TABEL 20:

Har kommunen ansat særlige sprogkonsulenter eller tilsvarende (pædagogisk konsulent for sprogområdet)

	Respondenter	Procent
Ja	334	51,7%
Nej	174	26,6%
Ved ikke	140	21,7%
I alt	646	100,0%

I tabel 20 svarer 51,7 %, at kommunen har en sprogkonsulent, mens 26,6 % svarer *nej*. Her er det bemærkelsesværdigt af forholdsvis mange (21,7 %) svarer *ved ikke*.

Pædagogerne er desuden blevet spurgt om sprogkonsulentens rolle og der kunne her afgives flere svar.

TABEL 21:

Sprogkonsulentens rolle

	Respondenter	Procent
Sprogkonsulenten vejleder os i vores arbejde	225	64,8%
Sprogkonsulenten registrerer sprogvurderingerne	166	47,8%
Sprogkonsulenten planlægger møder/netværk	152	43,8%
Sprogkonsulenten planlægger kurser eller temadage	221	63,7%
Sprogkonsulenten indgår i samarbejdet med PPR/talepædagog	126	36,3%
Sprogkonsulenten/den pædagogiske konsulent har ansvaret for det opfølgende sprogarbejde i institutionen	40	11,5%
Andet (skriv hvad)	28	8,1%
I alt	347	

I tabel 21 tegner der sig et billede af, at sprogkonsulentens mest udbredte rolle er vejledende (64,8 %) og fagligt støttende i form af tilrettelæggelse af kurser og temadage (63,7 %). 47,8 % svarer, at sprogkonsulenterne har opgaven med at registrere sprogvurderinger. 36,3 % svarer, at sprogkonsulenten indgår i samarbejdet med PPR/talepædagog. 11,5 % af respondenterne svarer, at sprogkonsulenten har ansvar for det opfølgende sprogarbejde. Kommentarerne i svarkategorien *andet* har karakter af kommentarer og peger ikke på, at sprogkonsulenten i væsentlig grad varetager andre end de undersøgte opgaver.

Del 3: Ansvars- og opgavefordeling i det opfølgende arbejde

Opfølgende sprogvurdering

I spørgeskemaet blev der stillet spørgsmål om, hvem der udfører en evt. opfølgende sprogvurdering for børn, der falder inden for henholdsvis fokuseret indsats (Tabel 22) og særlig indsats (Tabel 23). Flere svar var muligt i dette spørgsmål.

TABEL 22:

Hvem udfører den opfølgende sprogvurdering - fokuseret indsats

	Respondenter	Procent
Sprogansvarlig i institutionen	266	42,2%
Team af pædagoger	100	15,9%
Barnets pædagog	260	41,3%
Talepædagogen	164	26,0%
Pædagogisk konsulent/sprogansvarlig i forvaltningen	13	2,1%
Andre (skriv hvem)	19	3,0%
Vi foretager ikke opfølgende sprogvurderinger	61	9,7%
I alt	630	

I tabel 22 fremgår det, at for børn, der falder inden for *fokuseret indsats*, er de to hyppigste svar, at den sprogansvarlige i institutionen (42,2 %) eller barnets pædagog (41,3) udfører den opfølgende sprogvurdering. 26 % svarer, at talepædagogen udfører den opfølgende sprogvurdering. Tallene viser dermed også, at der er overlap i svarene (jf. at procenterne sammenlagt giver mere end 100 %). Således er det sandsynligt, at der i svarene også indgår eksempler, hvor for eksempel både talepædagog og barnets pædagog indgår i den opfølgende sprogvurdering osv.

Besvarelserne tyder på, at der er mange måder at organisere arbejdet og fordele ansvarsområder. Det overordnede billede er dog, at det er pædagogisk personale i institutionen, der foretager opfølgende sprogvurdering af børn, der falder inden for fokuseret indsats.

Kun 9,7 % svarer, at der ikke foretages en opfølgende sprogvurdering. Det ret lave tal her var forventeligt i forhold til kriterierne for udvælgelsen af kommuner til undersøgelsen.

Under *Andre* (2,9 %) skriver flere i kommentarer, at de endnu ikke har haft børn, der falder inden for fokuseret indsats.

Ser man på, hvem der varetager opfølgende sprogvurdering for børn der falder inden for *særlig indsats*, viser det sig, at fordelingen, som det kunne forventes, er anderledes.

TABEL 23:

Hvem udfører opfølgende sprogvurdering - særlig indsats

	Respondenter	Procent
Sprogansvarlig i institutionen	183	29,6%
Team af pædagoger	73	11,8%
Barnets pædagog	179	28,9%
Talepædagogen	410	66,2%
Pædagogisk konsulent/sprogansvarlig i forvaltningen	26	4,2%
Andre (skriv hvem)	19	3,1%
Vi foretager ikke opfølgende sprogvurderinger	49	7,9%
I alt	619	

I tabel 23 svarer 66,2 %, at talepædagogen udfører den opfølgende sprogvurdering, mens 29, % svarer, at den sprogansvarlige i institutionen udfører den opfølgende sprogvurdering. 28,9 % oplyser, at barnets pædagog udfører den opfølgende sprogvurdering. 11,8 % oplyser, at den opfølgende sprogvurdering foretages af et team af pædagoger. 7,9 % svarer, at der ikke foretages opfølgende sprogvurdering.

Også her har det været muligt at krydse flere svar af. Derfor vurderes det, at der også her skjuler sig eksempler, hvor for eksempel talepædagog og en pædagog i institutionen arbejder sammen om den opfølgende sprogvurdering.

Vurdering af talepædagogisk bistand for det enkelte barn (særlig indsats)

I det følgende belyses, hvem der vurderer om barnet har behov for talepædagogisk bistand, når det gælder børn, der falder inden for særlig indsats.

TABEL 24:

Hvem vurderer behov for talepædagogisk indsats for børn under særlig indsats

	Respondenter	Procent
PPR	84	13,1
Institutionen	56	8,8%
Talepædagogen tilknyttet institutionen	178	27,9%
Talepædagog og pædagog i samarbejde	301	47,1%
Konsulent/sprogkonsulent i kommunen	11	1,7%
Andre/Andet (Skriv gerne)	9	1,4%
I alt	639	100,0%

I Tabel 24 fremgår det, at talepædagogen i langt overvejende grad er med i vurderingen af behov for indsats for børn, der falder inden for særlig indsats. Enten via PPR (13.1%) (man må forvente, at en stor del her er talepædagoger – men også andre faggrupper kan være involveret), som talepædagog tilknyttet institutionen (27, 9 %) - eller i samarbejde med pædagoger (47, 1%). Det ses tillige i Tabel 24, at pædagoger er inddraget i vurderingen af behov for særlig indsats i ca. 55, 9 % af de besvarende institutioner (8,8 % + 47, 1 %). Dette tegner samtidig det billede, at pædagoger i de resterende institutioner (44,1 %) således ikke inddrages i vurderingen af, hvilken støtte børn under særlig indsats skal tilbydes.

Talepædagogisk bistand til børn der falder under fokuseret indsats

I spørgeskemaet blev der spurgt til, om nogle børn, der falder inden for børn under fokuseret indsats, tilbydes talepædagogisk bistand.

TABEL 25:

Er der børn under fokuseret indsats der tilbydes talepædagogisk bistand.

	Respondenter	Procent
Ja	318	49,8%
Nej	280	43,8%
Ved ikke	41	6,4%
I alt	639	100,0%

Næsten halvdelen (49,8 %) af institutionerne svarer ja til, at nogle børn, der falder inden for fokuseret indsats, tilbydes talepædagogisk bistand. Der er ikke spurgt ind til omfanget eller

hyppigheden af bistanden, men tallet viser, at talepædagoger også inddrages i det opfølgende sprogarbejde for fokuseret indsats i et vist omfang.

Ansvar for det opfølgende sprogarbejde

Respondenterne er blevet spurgt om, hvem der har ansvaret for det opfølgende sprogarbejde (flere svar muligt, hvilket afspejles i procenttallene).

TABEL26:

Hvem har ansvaret for det opfølgende sprogarbejde – fokuseret indsats

	Respondenter	Procent
Den sprogansvarlige i institutionen	228	35,6%
Et team af pædagoger	136	21,2%
Barnets (stue)pædagog	330	51,6%
Pædagog og talepædagog i samarbejde	183	28,6%
Talepædagog tilknyttet institutionen	60	9,4%
Pædagogisk konsulent/sprogkonsulent	7	1,1%
Andre? (Skriv hvem)	19	3,0%
I alt	640	

TABEL 27:

Hvem har ansvaret for det opfølgende sprogarbejde – særlig indsats

	Respondenter	Procent
Den sprogansvarlige i institutionen	177	27,7%
Et team af pædagoger	104	16,2%
Barnets (stue)pædagog	212	33,1%
Pædagog og talepædagog i samarbejde	356	55,6%
Talepædagog tilknyttet institutionen	200	31,2%
Pædagogisk konsulent/sprogkonsulent	16	2,5%
Andre? (Skriv hvem)	21	3,3%
I alt	640	

Tabel 26 viser, at barnets pædagog er den, der hyppigst (51,6 %) har ansvar for det opfølgende sprogarbejde for børn, der falder inden for fokuseret indsats.

For børn, der falder inden for særlig indsats ses i tabel 27, at det hyppigste svar er, at det opfølgende sprogarbejde foregår i *samarbejde mellem pædagog og talepædagog* (55,6 %). Samtidig ses det, at talepædagogen her i højere grad har ansvaret for det opfølgende sprogarbejde (31, 2 % kontra 9,4 % for fokuseret indsats).

Sammenholdes tabel 26 og 27 ser man, at barnets pædagog i højere grad er ansvarlig for det opfølgende sprogarbejde, når de gælder fokuseret indsats (51, 6 %), end når det gælder særlig indsats (33,1 %). Hyppigheden af, at den sprogangsvarlige er ansvarlig for det opfølgende sprogarbejde, er ligeledes lidt faldende fra fokuseret indsats (34 %) til særlig indsats (27,5 %).

Det ses således, at talepædagoger oftere er ansvarlige for det opfølgende sprogarbejde, når det gælder børn, der falder inden for særlig indsats sammenholdt med børn, der falder inden for fokuseret indsats. Det er imidlertid mere hyppigt, at det opfølgende sprogarbejde for denne gruppe af børn foregår i et samarbejde mellem pædagog og talepædagog (55,6 %). Dette gælder kun for 30,6 % af tilfældene i forbindelse med børn der falder under fokuseret indsats.

En femtedel (21,2 %) af institutionerne svarer, at ansvaret for det opfølgende sprogarbejde varetages af et team af pædagoger, når det gælder børn der falder inden for fokuseret indsats. For børn der falder inden for særlig indsats svarer 16, 2 %, at et team af pædagoger har ansvaret for den opfølgende indsats.

Ansvar for børn under § 4A

Undersøgelsen belyser, hvordan ansvaret for børn, der falder ind under § 4A (tosprogede børn der får sprogstøttende tilbud) er placeret.

TABEL 28:

Hører børn under § 4a under samme ansvarsperson som børn under særlig indsats?

	Respondenter	Procent
Ja, den/de sprogangsvarlige i institutionen er ansvarlige for opfølgning/sprogstimulering af både 3-års sprogvurdering og § 4a	318	51,2%
Nej, § 4a indsatsen varetages af pædagogen i institutionen med særligt ansvar for § 4a	61	10,6%
Nej, § 4a indsatsen varetages af pædagoger/team ude fra med ansvar for § 4a	156	27,2%
Andet (skriv hvad)	88	15,3%
I alt	574	100,0%

Af besvarelsene fremgår det, at ansvaret for § 4A indsatsen i lidt over halvdelen (51,2 %) af institutionerne er placeret sammen med ansvaret for *særlig indsats*. Knap en tredjedel svarer, at §

4A indsatsen varetages af pædagoger/teams udefra. Ca. 10 % svarer, at en pædagog i institutionen har særligt ansvar for § 4A, der altså ikke ansvarsmæssigt hører sammen med særlig indsats. At så mange svarer *andet* ser ud fra respondenternes kommentarer ud til at bero på mange forskellige forhold. En stor del af respondenterne skriver, at de ikke har tosprogede børn. Flere skriver, at talepædagog eller PPR varetager § 4A. Endelig skriver flere *ved ikke*, at de ikke forstår spørgsmålet, eller at de ikke kender paragraffen.

Brugen af materialer til beskrivelse af den opfølgende indsats

Respondenterne er blevet spurgt om, hvorvidt de i beskrivelsen af det opfølgende sprogarbejde benytter et fælles materiale (Tabel 29 og 30).

TABEL 29:

Er der udarbejdet et fælles materiale til beskrivelse af/handleplan for den opfølgende indsats - **Fokuseret indsats**

	Respondenter	Procent
Ja, vi benytter kommunens materiale	116	19,4%
Ja, vi benytter opfølgingspapiret fra Sprogvurderingsmaterialet for 3-årige	246	41,2%
Ja, vi har selv udarbejdet et materiale	27	4,5%
Ja, vi benytter et andet materiale (skriv gerne hvad)	15	2,5%
Nej, der er ikke et fælles materiale	193	32,3%
I alt	597	100,0%

TABEL 30:

Er der udarbejdet et fælles materiale til beskrivelse af/handleplan for den opfølgende indsats – **Særlig indsats**

	Respondenter	Procent
Ja, vi benytter kommunens materiale	124	21,5%
Ja, vi benytter opfølgingspapiret fra Sprogvurderingsmaterialet for 3-årige	222	38,4%
Ja, vi har selv udarbejdet et materiale	20	3,5%
Ja, vi benytter et andet materiale (skriv gerne hvad)	22	3,8%
Nej, der er ikke et fælles materiale	190	32,9%
I alt	578	100,0%

I *Sprogvurderingsmateriale til 3-årige* (som alle kommunerne i undersøgelsen anvender) er der udarbejdet et 1-sides skema til denne beskrivelse (kaldet Pædagogisk handleplan). I tabel 29 og 30 ser man, at dette materiale er det hyppigst benyttede blandt de adspurgte kommuner. Således svarer 41,2 % af respondenterne, at de benytter opfølgingsmaterialet fra *Sprogvurderingsmateriale til 3-årige* i forbindelse med børn, der falder inden for fokuseret indsats. 38,4 % svarer, at de benytter det i forbindelse med børn, der falder inden for særlig indsats.

19,4 % af respondenterne svarer, at de benytter et materiale kommunen har udarbejdet i forbindelse med børn, der falder inden for fokuseret indsats og 21,5 % af respondenterne svarer, at de benytter kommunens materiale i forbindelse med børn der falder inden for særlig indsats.

Henholdsvis 4,5 % (fokuseret indsats) og 3,5 % (særlig indsats) af respondenterne svarer, at de selv har udarbejdet et materiale.

Ca. 1/3 af respondenterne svarer, at der ikke er et fælles materiale i institutionen - både i forbindelse med børn der falder inden for fokuseret indsats og inden for særlig indsats.

Blandt de 22 institutioner der oplyser, at de benytter et andet materiale oplyser flere, at de benytter TRAS til beskrivelse af den opfølgende indsats.

Det skal bemærkes, at svarprocenten er lav i forbindelse med spørgsmålet om anvendte materialer.

Tilfredshed med materialerne:

Respondenterne er blevet spurgt til tilfredsheden med de anvendte materialer til beskrivelse af den opfølgende indsats. I tabel 31 ses følgende fordeling for børn der falder inden for fokuseret indsats:

TABEL 31: Fokuseret indsats. Krydstabulering: Hvilket materiale og hvor tilfreds er man med materialet	Ja, vi benytter kommun. materiale	Ja, vi benytter opfølg. fra Sprog- vurderings mat. for 3-årige	Ja, vi har selv udarbejdet et materiale	Ja, vi benytter et andet materiale	Nej, der er ikke et fælles materiale	I alt
Meget tilfreds	6,6%	7,7%	30,0%	23,1%	0,0%	8,9%
Tilfreds	50,8%	60,1%	65,0%	61,5%	13,8%	54,0%
Ikke tilfreds	9,8%	7,1%	0,0%	0,0%	24,1%	8,6%
Ved ikke	32,8%	25,0%	5,0%	15,4%	62,1% ²	28,5%
I alt	61	168	20	13	29	291

² Respondenterne har her svaret, at der ikke er udarbejdet et fælles materiale. Derefter svarer de på spørgsmålet om tilfredsheden med dette materiale. Dette følger blot den generelle opstilling i spørgeskemaet – men er ikke relevant for netop dette spørgsmål (intet fælles materiale). Derfor kan den høje grad af *ved ikke* ikke forundre – men er en naturlig konsekvens af, at der ikke er et materiale. Når nogle respondenter alligevel vurderer materialet, fortolkes det her som om, at de vurderer det materiale de individuelt benytter. Eller at de er tilfredse/utilfredse med, at der ikke findes et fælles materiale.

I tabellen ses, at 50,8 % af de institutioner der svarer, at de benytter kommunens materiale til beskrivelse af fokuseret indsats også svarer, at de er *tilfredse* med materialet. 6,6 % er *meget tilfredse*. 9,8 % er *ikke tilfredse* og 24,3 % svarer *ved ikke*.

Blandt institutioner der svarer, at de benytter opfølgingsmaterialet fra *Sprogvurderingsmateriale til 3-årige* svarer 60,1 % af respondenterne, at de er *tilfredse*. 7,7 % svarer *meget tilfreds* mens 7,1 % svarer, at de ikke er tilfredse. En femtedel svarer også her *Ved ikke*.

Institutioner der selv har udarbejdet materiale er mest tilfredse med deres materiale. Således svarer 30 % *meget tilfreds* og 65 % svarer *tilfreds*. Også blandt andre materialer er der høj grad af tilfredshed. 23,1 % svarer *meget tilfredse* og 61,5 % svarer *tilfreds*.

Det skal bemærkes at svarprocenten i spørgsmålet om tilfredshed med materialet er relativt lav (291 respondenter har svaret på både spørgsmål om hvilket materiale og tilfredshed med materialet).

Samtidig er svarprocenten i svarkategorien *ved ikke* ret høj.

Ser man på de tilsvarende vurderinger af materialer for børn der falder inden for særlig indsats viser der sig et næsten parallelt billede. Institutionerne er i høj grad tilfredse med de benyttede materialer – men også her er svarprocenten lav.

TABEL 32: Særlig indsats. Krydstabulering: Hvilket materiale og hvor tilfreds er man med materialet.	Ja, vi benytter kommun. materiale	Ja, vi benytter opfølg. papiret fra sprogverd. materialet for 3-årige	Ja, vi har selv udarbejdet et materiale	Ja, vi benytter et andet materiale	Nej, der er ikke et fælles materiale	I alt
Meget tilfreds	8,8%	7,6%	30,8%	29,4%	0,0%	9,2%
Tilfreds	50,0%	57,9%	69,2%	58,8%	9,1%	53,9%
Ikke tilfreds	10,3%	6,2%	0,0%	0,0%	21,2%	8,2%
Ved ikke	30,9%	28,3%	0,0%	11,8%	69,7%	28,7%
I alt	68	145	13	17	33	276

Det fremgår af tabel 32, at også i forbindelse med børn, der falder inden for særlig indsats ses det, at der i institutioner, der selv har udarbejdet materiale i meget høj grad er tilfredshed med materialet. (69,2 % svarer *tilfreds* og 30,8 % svarer *meget tilfreds*). Ingen svarer, at de ikke er tilfredse og ingen svarer *ved ikke* her.

Blandt institutioner der benytter kommunens materiale svarer 50 % *tilfreds* og 8,8 % svarer *meget tilfreds*. 10,3 % svarer, at de ikke er tilfredse med materialet og knap en tredjedel svarer *ved ikke* (30,9 %).

Blandt institutioner der benytter opfølgingspapiret fra *Sprogvurderingsmateriale til 3-årige* ses også en høj grad af tilfredshed. 57,9 % svarer *tilfreds* og 7,6 % svarer *meget tilfreds*. 6,2 % svarer *ikke tilfreds*, mens knap en tredjedel (28,3 %) svarer *ved ikke*.

Respondenter der anvender andre materialer vurderer i høj grad materialerne positivt. 58,8 % svarer *tilfreds* og 29,4 % svarer *meget tilfreds*. Ingen svarer *ikke tilfreds* og 11,8 svarer *ved ikke*.

Evaluering af det opfølgende sprogarbejde

I spørgeskemaet blev der stillet følgende spørgsmål: *Hvilke muligheder har I for at vurdere, om den opfølgende indsats har en effekt?* Her var flere svar var muligt, hvilket afspejles i procenterne.

TABEL 33:

Muligheder for at vurdere, om den opfølgende indsats har en effekt? **Fokuseret indsats.**

	Respondenter	Procent
Der foretages én opfølgende sprogvurdering	74	12,1%
Der foretages løbende opfølgende sprogvurderinger	77	12,6%
Vi evaluerer kontinuerligt sprogindsatsen i personalegruppen	209	34,2%
Vi evaluerer kontinuerligt sprogindsatsen sammen med forældrene (det enkelte barn)	238	39,0%
Vi evaluerer kontinuerligt sprogindsatsen med talepædagogen	196	32,1%
Vi har ikke etableret procedurer for vurdering af sprogindsatsen	169	27,7%
Andet (skriv evt. kommentar)	38	6,2%
I alt	611	

Af tabel 33 fremgår det, at 12,1 % svarer, at de følger op med én opfølgende sprogvurdering.

12,6 % svarer, at der løbende foretages opfølgende sprogvurderinger.

I alt svarer 24,7 %, at de foretager opfølgende sprogvurderinger.

Godt en fjerdedel (27,7 %) af respondenterne svarer, at der ikke er etableret procedurer for vurdering af sprogindsatsen, når det gælder børn, der falder inden for fokuseret indsats.

I forhold til evaluering af sprogindsatsen under fokuseret indsats er det mest hyppige svar (39,0 %), at sprogindsatsen evalueres sammen med forældrene. 34,2 % svarer, at sprogindsatsen evalueres i personalegruppen. 32,1 % svarer, at sprogindsatsen evalueres kontinuerligt med talepædagogen.

Under andet oplyser mange, at de endnu ikke har haft børn, der falder inden for fokuseret indsats.

Børn der falder inden for særlig indsats:

Sammenligner man tabel 33 med tabel 34 ser man, at respondenterne i højere grad oplyser, at man evaluerer indsatsen sammen med talepædagogen, når det gælder børn der falder inden for særlig indsats.

TABEL 34:

Muligheder for at vurdere, om den opfølgende indsats har en effekt? Særlig indsats.

	Respondenter	Procent
Der foretages én opfølgende sprogvurdering	54	9,0%
Der foretages løbende opfølgende sprogvurderinger	82	13,7%
Vi evaluerer kontinuerligt sprogindsatsen i personalegruppen	185	30,9%
Vi evaluerer kontinuerligt sprogindsatsen sammen med forældrene (det enkelte barn)	228	38,1%
Vi evaluerer kontinuerligt sprogindsatsen med talepædagogen	349	58,4%
Vi har ikke etableret procedurer for vurdering af sprogindsatsen	134	22,4%
Andet (skriv evt. kommentar)	34	5,7%
I alt	598	

I tabel 43 ser man, at 58,4 % af respondenterne oplyser, at man kontinuerligt evaluerer sprogindsatsen sammen med talepædagogen. Samtidig viser tallet, at de resterende 41,6 % ikke evaluerer indsatsen med talepædagogen kontinuerligt (men vel nok på andre måder).

Tabel 43 viser desuden, at 13,7 % af de deltagende institutioner foretager løbende sprogvurderinger i forhold til børn, der falder inden for særlig indsats. 9 % af respondenterne oplyser, at de foretager én opfølgende sprogvurdering. Det kan undre, at der ikke i højere grad følges op med sprogvurderinger for børn, der falder inden for særlig indsats. Dette kan indikere, at respondenterne har svaret ud fra hvad pædagogerne gør. Her kan det således tænkes, at sprogtest, som talepædagogen foretager, ikke optræder i besvarelserne.

30,9 % af respondenterne oplyser, at de kontinuerligt evaluerer indsatsen i personalegruppen.

38,1 % svarer, at de kontinuerligt evaluerer indsatsen med forældrene. Her ligger børn, der falder inden for særlig indsats på niveau med børn, der falder inden for fokuseret indsats.

Lidt over en femtedel (22,4 %) oplyser, at der ikke er etableret procedure for evaluering af indsatsen. Der er altså i lidt højere grad end for fokuseret indsats etableret procedure for evaluering af indsatsen. Også i forbindelse med børn, der falder inden for særlig indsats oplyser mange under *andet*, at de endnu ikke har haft børn i denne kategori.

Del 4: Samarbejdet mellem pædagoger og talepædagoger.

Hvordan indgår talepædagogen i institutionens arbejde på sprogområdet

I spørgeskemaet blev det undersøgt, hvordan talepædagogen samarbejder med pædagoger i institutionen. Her var flere svar muligt. Derfor afspejler tallene i tabel 35, at talepædagogen indgår på flere måder i de enkelte institutioner.

TABEL 35:
På hvilken måde indgår talepædagoger i institutionens opfølgende sprogarbejde

I procent af besvarede spørgeskemaer³

	Fokuseret indsats	Særlig indsats
Talepædagogen beslutter og beskriver sprogstimuleringstiltag og vejleder pædagoger i at varetage dette	21,9 %	31,4 %
Talepædagogen vejleder pædagogen i sprogstimulering for det enkelte barn	44,4 %	50,5 %
Talepædagogen vejleder pædagoger på et mere overordnet plan	25,1 %	21,9 %
Tilrettelæggelsen af sprogstimulering foregår i et samarbejde	33,8 %	40,4 %
Talepædagogen indgår i konkrete sprogstimuleringsaktiviteter i hverdagen	5,1 %	13,9 %
Talepædagogen varetager selv sprogstimulering i institutionen	14,9 %	36,9 %
Talepædagogen indgår normalt ikke i det opfølgende sprogarbejde	19,8 %	6,8 %

I tabel 35 ses, at talepædagogen i ret udbredt grad har en funktion som pædagogens/institutionens vejleder omkring det enkelte barn. Det gælder såvel børn der falder inden for fokuseret indsats (44,4 %) som børn der falder inden for særlig indsats (50,5 %).

Rollen som vejleder på et mere overordnet plan er knap så udbredt men forekommer dog i henholdsvis 25,1 % af institutionerne for børn, der falder inden for fokuseret indsats og 21,9 % af institutionerne for børn, der falder inden for særlig indsats.

³ Der er her foretaget en manuel beregning af procentsatsen pga. fejl i konstruktionen af spørgeskemaet. Beregningen er sket således: Antal svar i hvert underspørgsmål delt med antal samlede hele besvarelser (673) i undersøgelsen. Analysen i tabel 35 giver forholdsvist et lidt lavere procentbillede end i de tidligere tabeller, hvor procent angiver frekvensen inden for det specifikke spørgsmål.

21,9 oplyser, at talepædagogen beslutter og tilrettelægger sprogstimuleringstiltag, når det gælder børn, der falder inden for fokuseret indsats. For særlig indsats gælder dette for knap en tredjedel (31,4 %)

37,8 % svarer, at tilrettelæggelsen af sprogstimulering for børn, der falder inden for fokuseret indsats, foregår i et samarbejde mellem pædagoger og talepædagog. For børn, der falder inden for særlig indsats, gælder det 43,3 %.

Når det gælder det konkrete sprogarbejde i hverdagen svarer 6, % af respondenterne, at talepædagogen indgår i dette for børn, der falder inden for fokuseret indsats. For børn, der falder inden for særlig indsats, gælder det 13,9 %.

På spørgsmålet om, hvorvidt talepædagogen selv varetager sprogstimulering i institutionen svarer 14,9 % af respondenterne *ja* for børn der falder inden for fokuseret indsats. 36,9 % svarer *ja* for børn der falder inden for særlig indsats. Også på dette punkt ses det, at talepædagogen i højere grad er inddraget og altså også aktiv i sprogstimulering, når det gælder børn, der falder inden for særlig indsats.

Knap en femtedel (19,8 %) svarer, at talepædagogen normalt ikke indgår i det opfølgende arbejde for børn, der falder inden for fokuseret indsats. For børn, der falder inden for særlig indsats, svarer 6,8 %, at talepædagogen normalt ikke indgår i det opfølgende arbejde.

Pædagogers vurdering af samarbejdet med talepædagoger

Respondenterne er blevet bedt om at vurdere en række udsagn omkring samarbejdet med talepædagoger i en graderet svarskala fra *meget enig* til *meget uenig*. I det følgende gennemgås udsagnene et for et⁴. Det skal bemærkes at udsagnene i tabel 36-45 i spørgeskemaet fremstod som et fælles spørgsmålsbatteri. Dette kan influere på svarprocenten i de enkelte udsagn.

Det første udsagn handlede om, pædagogernes vurdering af hvor godt samarbejdet om det enkelte barn fungerer:

⁴ Det skal bemærkes at udsagnene i tabel 36-45 i spørgeskemaet fremstod som et fælles spørgsmålsbatteri. Dette kan influere på svarprocenten i de enkelte udsagn, som ligger lavere end de øvrige spørgsmål i denne del af spørgeskemaet.

TABEL 36:

Samarbejdet om det enkelte barn fungerer godt

	Respondenter	Procent
Meget enig	239	40,2%
Enig	285	48,0%
Hverken enig eller uenig	47	7,9%
Uenig	11	1,9%
Meget Uenig	4	0,7%
Ved ikke	8	1,3%
I alt	594	100,0%

I tabel 36 ses en meget en meget høj grad af tilfredshed med samarbejdet omkring det enkelte barn. Således svarer 88,2 %, at de er *meget enig eller enig* i at dette samarbejde fungerer godt. Kategorien *hverken enig eller uenig* kan indikere, at 7,1 % ønsker forbedringer i samarbejdet. Kun 1,6 % svarer, at de ikke mener, at samarbejdet om det enkelte barn fungerer godt.

Ser man på vurderingen af samarbejdsformer, ses der også her en meget høj grad af tilfredshed.

TABEL 37:

Vi har etableret gode samarbejdsformer med talepædagogerne

	Respondenter	Procent
Meget enig	215	36,7%
Enig	272	46,4%
Hverken enig eller uenig	73	12,5%
Uenig	15	2,6%
Meget Uenig	5	0,9%
Ved ikke	6	1,0%
I alt	586	100,0%

Tabel 37 viser, at 83,1 % af respondenterne er meget enige eller enige i, at der er etableret gode samarbejdsformer mellem pædagoger og talepædagoger.

12,5 % svarer, at de hverken er enige eller uenige.

Det næste udsagn i spørgeskemaet belyser pædagogernes vurdering af, hvorvidt talepædagogens arbejde er godt integreret i det daglige arbejde med børnene.

TABEL 38:

Talepædagogens arbejde er godt integreret i det daglige arbejde med børnene

	Respondenter	Procent
Meget enig	91	16,5%
Enig	178	32,3%
Hverken enig eller uenig	177	32,1%
Uenig	71	12,9%
Meget uenig	14	2,5%
Ved ikke	20	3,6%
I alt	551	100,0%

I Tabel 38 ser man, at ca. halvdelen (48,8 %) af respondenterne er *meget enig* eller *enig* i, at talepædagogens arbejde er godt integreret i det daglige arbejde. Næsten en tredjedel svarer *hverken enig eller uenig*. 12,1 % svarer *uenig* i udsagnet, at talepædagogens arbejde er godt integreret i dagligdagen.

Respondenterne er i det efterfølgende udsagn blevet bedt om at vurdere, hvorvidt talepædagogens ressourcer anvendes optimalt i deres institution.

TABEL 39:

Talepædagogens ressourcer anvendes optimalt i vores institution

	Respondenter	Procent
Meget enig	97	17,3%
Enig	173	30,8%
Hverken enig eller uenig	174	31,0%
Uenig	57	10,1%
Meget Uenig	12	2,1%
Ved ikke	49	8,7%
I alt	562	100,0%

I Tabel 39 ses det, at knap halvdelen (48,1 %) af respondenterne svarer, at de er meget enige eller enige i, at talepædagogens ressourcer anvendes optimalt i deres institution (17,3 % + 30,8 %). Knap en tredjedel (31 %) svarer *hverken enig eller uenig* i udsagnet og 10 % er uenige. *Ved ikke* svarene er her steget i forhold til de foregående spørgsmål.

I Tabel 40 tegner der sig et billede af udpræget tilfredshed med den vejledning pædagogen/institutionen modtager fra talepædagogen. Respondenter skulle vurdere udsagnet: *Vi får god vejledning af talepædagogen.*

TABEL 40:
Vi får god vejledning af talepædagogen

	Respondenter	Procent
Meget enig	188	32,5%
Enig	283	48,9%
Hverken enig eller uenig	73	12,6%
Uenig	23	4,0%
Meget Uenig	5	0,9%
Ved ikke	7	1,2%
I alt	579	100,0%

32,5 % af respondenter svarer *meget enig* i udsagnet: *Vi får god vejledning af talepædagogen.* 48,9 % er *enige*. 12,6 % er *hverken enig eller uenige* mens 4,0 % er *uenige*.

I Tabel 41 ses svarprocenter på udsagnet: *Vi ønsker os et tættere samarbejde med talepædagogen.*

TABEL 41:
Vi ønsker os et tættere samarbejde med talepædagogen

	Respondenter	Procent
Meget enig	82	14,9%
Enig	153	27,8%
Hverken enig eller uenig	172	31,3%
Uenig	99	18,0%
Meget Uenig	28	5,1%
Ved ikke	16	2,9%
I alt	550	100,0%

Blandt respondenterne svarer 42,7 % (14,9 % + 27,8 %), at de er *meget enige* eller *enige* i dette udsagn.

31,3 % svarer *hverken enig eller uenig*, mens 23,1 % (18,0 % + 5,1 %) svarer enten *uenig* eller *meget uenig* i udsagnet - og altså ikke mener, at et tættere samarbejde er ønskeligt.

I spørgeskemaet blev respondenterne efterfølgende mødt med et negativt formuleret udsagn: *Talepædagogen har ikke tid nok til samarbejdet med pædagoger.*

TABEL 42:

Talepædagogen har ikke tid nok (i samarbejdet med pædagoger)

	Respondenter	Procent
Meget enig	119	21,6%
Enig	138	25,1%
Hverken enig eller uenig	157	28,5%
Uenig	71	12,9%
Meget Uenig	23	4,2%
Ved ikke	42	7,6%
I alt	550	100,0%

Tabel 42 viser, at 46,7 % af respondenterne (21,6 % + 25,1 %) er *meget enige* eller *enige i*, at talepædagogen ikke har tid nok til samarbejdet med pædagogerne. En stor del (28,5 %) svarer *hverken enig eller uenig*. Samlet svarer 17,1 %, at de vurderer, at talepædagogen har tid nok til samarbejdet (*uenig* og *meget uenig* lagt sammen).

Også udsagnet i tabel 43 var formuleret som et negativt udsagn: *Vi (pædagogerne i institutionen) har ikke tid nok til at få samarbejdet med talepædagogen til at fungere.*

TABEL 43:

Vi (pædagogerne i institutionen) har ikke tid nok til at få samarbejdet med talepædagogen til at fungere

	Respondenter	Procent
Meget enig	64	11,7%
Enig	128	23,4%
Hverken enig eller uenig	167	30,5%
Uenig	139	25,4%
Meget Uenig	37	6,8%
Ved ikke	12	2,2%
I alt	542	100,0%

Her ses der tilnærmelsesvis en tredeling i svarene.

35,1 % svarer, at de er *meget enige* eller *enige* i, at pædagoger ikke har tid nok til at få samarbejdet til at fungere. Omvendt svarer 32,2 %, at de er meget uenige eller uenige i dette.

Lige knap en tredjedel svarer *hverken enig eller uenig*.

I tabel 44 ses respondenterne vurdering af udsagnet: *Vi har brug for mere vejledning om sprogstimulering fra talepædagogen*.

TABEL 44:

Vi har brug for mere vejledning fra talepædagogen om sprogstimulering

	Respondenter	Procent
Meget enig	55	10,0%
Enig	142	25,9%
Hverken enig eller uenig	168	30,7%
Uenig	146	26,6%
Meget Uenig	26	4,7%
Ved ikke	11	2,0%
I alt	548	100,0%

En andel på 35,9 % svarer, at de oplever behov for mere vejledning fra talepædagogen i forhold til sprogstimulering (*meget enig* lagt sammen med *enig*). 31,3 % mener ikke, at der er behov for dette (*Uenig* og *meget uenig* lagt sammen). 30,7 % svarer *hverken enig eller uenig*. Der ses således også her et meget differentieret billede..

I det følgende spørgsmål skulle respondenterne vurdere udsagnet: *Vi har brug for mere vejledning om det enkelte barn fra talepædagogen*.

TABEL 45:

Vi har brug for mere vejledning fra talepædagogen om det enkelte barn

	Respondenter	Procent
Meget enig	47	8,6%
Enig	119	21,8%
Hverken enig eller uenig	165	30,3%
Uenig	179	32,8%
Meget Uenig	23	4,2%
Ved ikke	12	2,2%
I alt	545	100,0%

I tabel 45 ses, ses igen tilnærmelsesvis en tredeling af besvarelsene. 30,4 % svarer *meget enig* eller *enig* i udsagnet, at der er behov for mere vejledning om det enkelte barn. Omvendt svarer 37,0 %, at de er *uenige* eller *meget uenige* i dette.

Knap en tredjedel svarer *hverken enig eller uenig*.

Del 5: Samarbejdet med forældrene

Procedure for inddragelse af forældre

Spørgeskemaundersøgelsen belyser, hvorvidt institutionerne har en procedure for inddragelse af forældre i det opfølgende sprogarbejde.

TABEL 46:

Er der beskrevet en procedure for inddragelse af forældre

I procent af alle helt besvarede spørgeskemaer⁵

	Fokuseret indsats	Særlig indsats
Ja, kommunen har beskrevet en fælles procedure	31,4 %	32,2 %
Ja, institutionen har selv beskrevet en procedure	14,1 %	13,4 %
Ja, talepædagogen har beskrevet en procedure	6,1 %	9,8 %
Nej, der er ikke beskrevet en procedure	26,9 %	25,1 %
Ved ikke	21,5 %	20,6 %

Tabel 46 viser, at 31,4 % af respondenterne oplyser, at kommunen har beskrevet en procedure for inddragelse af forældre til børn, der falder inden for fokuseret indsats. For børn, der falder inden for særlig indsats, er billedet næsten det samme, nemlig 32,2 %.

26,9 % af respondenterne svarer, at der ikke er beskrevet en procedure for inddragelse af forældre i forbindelse børn der falder inden for fokuseret indsats. For børn der falder inden for særlig indsats gælder det 25,1 % af besvarelsene. Godt 20 % svarer *ved ikke* for begge indsatsgrupper.

14,1 % oplyser, at institutionen selv har beskrevet en procedure for børn der falder inden for fokuseret indsats. For børn der falder inden for særlig indsats gælder dette 13,4 % af besvarelsene. Talepædagogen har i 6,1 % af de besvarende institutioner beskrevet en procedure for inddragelse af forældre til børn der falder inden for fokuseret indsats. For børn der falder inden for særlig indsats er dette tal lidt højere, nemlig 9,8 %.

For begge indsatsområder gælder, at over halvdelen af institutionerne oplyser, at enten kommunen, institutionen eller talepædagogen har beskrevet retningslinjer for inddragelse af forældre.

Samlet svarer 48,4 % enten *nej* eller *ved ikke* til spørgsmålet om, hvorvidt der er beskrevet procedure for inddragelse af forældre (for børn der falder inden for fokuseret indsats).

For børn, der falder inden for særlig indsats, er billedet næsten det samme. 45,7 % af respondenterne svarer tilsammen *nej* eller *ved ikke* til spørgsmålet.

Forældresamarbejdet som samarbejdsfelt mellem pædagoger og talepædagoger

Der er i spørgeskemaet spurgt om, hvorvidt forældresamarbejdet er et område, hvor pædagoger og talepædagoger samarbejder. Svarmuligheder var her graduerede jf. tabel 47 nedenfor.

⁵ Der er her (tabel 46-48) foretaget en manuel beregning af procentsatsen pga. fejl i konstruktionen af spørgeskemaet. Beregningen er sket således: Antal svar i kategorien delt med antal samlede besvarelser (673).

TABEL 47:
Er forældresamarbejdet et område, hvor pædagoger og talepædagoger samarbejder

I procent af antal besvarelser af spørgeskemaet

	Fokuseret indsats	Særlig indsats
Ja, vi arbejder tæt sammen om kontakten til forældrene	42,1 %	55,7 %
Ja, vi drøfter samarbejdet med forældrene	40,9 %	46,2 %
Nej, vi samarbejder ikke om kontakten til forældrene	12,3 %	5,6 %

For fokuseret indsats svarer 42,1 af respondenterne, at pædagoger og talepædagoger arbejder *tæt sammen* om dette. For særligt indsats er det over halvdelen (55,7 %) der svarer sådan.

Lidt færre (henholdsvis 40,9 % og 41,6) svarer, at forældresamarbejde *drøftes* med talepædagoger. For fokuseret indsats svarer 12,3 %, at dette område ikke er et samarbejdsfelt med talepædagoger. For særlig indsats gælder det kun 5,6 %.

Det overordnede billede er, at pædagoger og talepædagoger i høj grad samarbejder omkring forældresamarbejdet, og at dette gælder i lidt højere grad for særlig indsats end for fokuseret indsats.

Forældresamarbejdet

Der er i spørgeskemaet sat fokus på, hvordan samarbejdet med forældrene udformer sig. I spørgsmålene har respondenterne skulle afkrydse en række udsagn, hvis de kunne svare ja til udsagnet (flere svar var muligt, hvilket afspejles i procenterne).

TABEL 48:

Forældresamarbejdet:

Hvilke af følgende udsagn kan du svare ja til?

I procent af antal besvarede spørgeskemaer	Fokuseret indsats	Særlig indsats
Vi tilbyder forældrene mindst én samtale efter sprogvurdering	75,2 %	75,2 %
Vi holder møde med forældrene, hvor talepædagogen også deltager	18,4 %	53,0 %
Vi aftaler det opfølgende sprogarbejde med forældrene	60,0 %	64,3 %
Vi vejleder det enkelte barns forældre om, hvordan de selv kan støtte deres barns sprogudvikling	74,7 %	68,8 %
Vi følger jævnligt (mindst hver anden måned) op med samtaler, så længe barnets tilbydes indsats	9,4 %	18,7 %

Størstedelen af respondenterne oplyser i tabel 48, at de tilbyder forældrene mindst én samtale efter sprogvurdering, både når det gælder børn, der falder inden for fokuseret indsats (75,2 %), og når det gælder børn, der falder inden for særlig indsats (75,2 %).

18,4 % oplyser, at talepædagogen deltager sammen med pædagoger i samtaler med forældrene i forbindelse med børn, der falder inden for fokuseret indsats. For børn, der falder inden for særlig indsats er det 53,0 %, der oplyser, at talepædagogen deltager sammen med pædagoger i samtalen med forældrene. Det betyder omvendt, at der ud fra disse svar er 47 % af forældrene til børn under særlig indsats, der ikke møder talepædagog og pædagoger i fællesskab. For fokuseret indsats gælder dette således for 81,6 %, hvilket er forventeligt, idet fokuseret indsats ikke umiddelbart fører til talepædagogisk bistand.

Det ses tillige, at et flertal på 60,0 % (fokuseret indsats) og 64,3 % (særlig indsats) af institutionerne aftaler det opfølgende samarbejde med forældrene.

En høj andel på 74,7 % af institutionerne i undersøgelsen vejleder forældre om sprogstøtte, når det gælder børn, der falder inden for fokuseret indsats.

For børn der falder inden for særlig indsats svarer lidt færre (68,8 %), at institutionen tilbyder forældrene vejledning. I forhold til opfølgende samtaler svarer 9,4 %, at der følges jævnligt op med samtaler med forældrene til børn, der falder inden for fokuseret indsats. Tallet er noget højere for børn, der falder inden for særlig indsats, nemlig 18,7 %.

Pædagogernes vurdering af samarbejdet med forældrene:

I de sidste spørgsmål i undersøgelsen er respondenterne blevet spurgt om deres vurdering af samarbejdet med forældrene ud fra en række udsagn.

Tabel 49 viser fordelingen af svar på et positivt formuleret udsagn: *Vi har et godt og tæt samarbejde med forældrene.*

TABEL 49:

Vurdering forældresamarbejdet. Vi har et godt og tæt samarbejde med forældrene om det enkelte barn (under fokuseret indsats og særlig indsats)

	Respondenter	Procent
Meget enig	240	38,6%
Enig	300	48,3%
Hverken enig eller uenig	73	11,8%
Ikke helt enig	10	1,6%
Meget uenig	0	0,0%
I alt	621	100,0%

I tabellen ses det, at en meget høj andel på 86,9 % vurderer samarbejdet med forældrene positivt (*Meget enig* og *Enig* lagt sammen). 11,8 % svarer *hverken enig eller uenig*, mens kun 1,6 % ikke mener, at samarbejdet er godt og tæt.

Respondenterne oplyser, at de i høj grad har gode erfaringer med at inddrage forældre aktivt i det opfølgende sprogarbejde. Svarfordelingen på udsagnet: *Vi har gode erfaringer med at inddrage forældrene aktivt i det opfølgende sprogarbejde* ses i tabel 50 og 51 nedenfor.

TABEL 50:

Vi har gode erfaringer med at inddrage forældrene aktivt i det opfølgende sprogarbejde, **fokuseret indsats**

	Respondenter	Procent
Meget enig	186	30,0%
Enig	275	44,4%
Hverken enig eller uenig	148	23,9%
Ikke helt enig	16	2,6%
Meget uenig	0	0,0%
I alt	620	100,0%

Tabel 50 viser, at 30 % af respondenterne er *meget enig* i udsagnet, når der gælder børn, der falder inden for fokuseret indsats, mens 44,4 % svarer *enig*. 25,6 % af respondenterne er *hverken enige eller uenige*. Kun 2,6 % er *ikke helt enig* og ingen er *meget uenig* i udsagnet.

I tabel 51 ses svarene på samme udsagn men i forhold til børn, der falder inden for særlig indsats.

TABEL 51:

Vi har gode erfaringer med at inddrage forældrene aktivt i det opfølgende sprogarbejde, **særlig indsats**

	Respondenter	Procent
Meget enig	182	29,4%
Enig	263	42,4%
Hverken enig eller uenig	159	25,6%
Ikke helt enig	19	3,1%
Meget uenig	0	0,0%
I alt	620	100,0%

Her ses det samme mønster med hensyn til inddragelse af forældre. 71,8 % af respondenterne svarer *meget enig* eller *enig* i udsagnet: *Vi har gode erfaringer med at inddrage forældre aktivt i det opfølgende sprogarbejde*. 25,6 % svarer hverken enig eller uenig. Kun 3,1 % mener ikke, at de har gode erfaringer med at inddrage forældrene aktivt i det opfølgende sprogarbejde.

Erfaringer med og idéer til at inddrage forældre

I Tabel 52 ses svarfordelingen på et negativt formuleret udsagn: *Vi mangler erfaringer med og idéer til, hvordan man kan inddrage forældrene i det opfølgende sprogarbejde.*

TABEL 52:

Vi mangler erfaringer med og idéer til, hvordan man kan inddrage forældrene i det opfølgende sprogarbejde

	Respondenter	Procent
Meget enig	39	6,3%
Enig	114	18,5%
Hverken enig eller uenig	188	30,5%
Ikke helt enig	187	30,3%
Meget uenig	89	14,4%
I alt	617	100,0%

Dette udsagn er en fjerdedel (24,8 %) af respondenterne *meget enige* eller *enige* i.

30,5 % er hverken enige eller uenige. 30,3 % svarer ikke helt enig mens 14,4 % svarer, at de ikke mangler erfaringer med og idéer til at inddrage forældrene.

Tid til forældresamarbejdet:

Tabel 53 viser svarfordelingen på et negativt formuleret udsagn omkring tid til inddragelse af forældre: *Det er svært at få tid til samarbejdet med forældrene om barnets sprog.*

TABEL 53:

Det er svært at få tid til samarbejdet med forældrene om barnets sprog (under fokuseret indsats og særlig indsats)

	Respondenter	Procent
Meget enig	73	11,8%
Enig	151	24,4%
Hverken enig eller uenig	181	29,3%
Ikke helt enig	154	24,9%
Meget uenig	62	10,0%
I alt	618	100,0%

Her ses en stor spredning i svarene. 36,2 % af respondenterne svarer, at de er *meget enige* eller *enige* i, at det er svært at få tid til samarbejdet med forældrene. 29,3 % er *hverken enig eller uenig* i

dette udsagn. 34,9 % er enten *uenig* eller *meget uenig* i udsagnet, dvs. at disse respondenter ikke vurderer, at der er for lidt tid til forældresamarbejdet.

Vejledning af forældre:

I det afsluttende spørgsmål i tabel 54 blev der spurgt til pædagogernes oplevelse af at vejlede forældre om deres barns sprog. Udsagnet var negativt formuleret: *Det er svært at vejlede forældre om deres barns sprogudvikling.*

TABEL 54:

Det er svært at vejlede forældre om deres barns sprogudvikling

	Respondenter	Procent
Meget enig	4	0,6%
Enig	61	9,9%
Hverken enig eller uenig	175	28,3%
Ikke helt enig	248	40,1%
Meget uenig	132	21,4%
I alt	618	100,0%

21,4 % svarer her, at de er meget uenige og altså ikke finder det svært at vejlede forældrene. 40,1 % svarer *ikke helt enig* og indikerer her, at der kan være nogle vanskeligheder i vejledningen. 28,3 % svarer *hverken enig eller uenig* til dette spørgsmål. 10,5 % svarer, at det er svært at vejlede forældre om deres barns sprogudvikling (*meget enig* og *enig* lagt sammen).

Undersøgelsens resultater er opsummeret og diskuteret i delrapportens hoveddel.